

HOẠT-ĐỘNG CỦA ỦY-BAN QUỐC-GIA SOẠN-THẢO DANH-TỪ CHUYÊN-MÔN

Ủy-ban Quốc-gia Soạn-thảo Danh-từ Chuyên-môn được thành lập do Nghị - định 1101 GD/PC/NĐ ngày 18.5.1967 và đã nhóm phiên họp đầu tiên vào ngày 19.10.1967 tại Trung - Tâm Học-Liệu.

Thành-phần Ủy-Ban gồm có một Chủ-Tịch, hai Phó Chủ-Tịch, Tổng-Thư-Ký, Phó Tổng-Thư-Ký, 16 Hội - viên gồm có 12 Trường-Ban Chuyên-Môn và 6 Học-giả.

Mỗi Ban Chuyên-Môn lại chia làm nhiều Tiểu-Ban, (tổng cộng 32 Tiểu-Ban), bao gồm tất cả các ngành khoa-học, kỹ-thuật, nhân-văn... Mỗi Tiểu-Ban đảm trách việc soạn-thảo một cuốn Danh-Từ của ngành Chuyên-Môn liên-hệ.

Mỗi tuần, Chủ-Tịch Ủy-Ban, Phó Chủ-Tịch, các Trường-Ban và một số học-giả ngoài Ủy-Ban được mời, đến họp tại Trung-Tâm Học-Liệu để duyệt danh-từ do các Tiểu-Ban đệ-trình.

Việc duyệt xét danh-từ rất khó khăn. Ủy-Ban phải cân nhắc từng chữ, từng tiếng, nhất là khi phải xét đến những danh-từ có nghĩa gần giống nhau, hoặc phải sửa đổi một vài danh-từ đã thông-dụng nhưng không còn thích hợp, vì vậy nhiều khi Ủy-Ban phải mất hàng giờ hoặc trọn cả phiên họp để duyệt một vài danh-từ.

Đề quý vị độc-giả tiện theo dõi công-việc của Ủy-Ban cũng như những khó khăn gặp phải, chúng tôi trích đăng sau đây biên-bản buổi họp ngày 13.12.1969 của Ủy-Ban dưới quyền chủ-tọa của Bác-sĩ Phó Thủ-Tướng kiêm Tổng Trưởng Giáo-Dục

BIÊN - BAN

Buổi họp ngày 13 - 12 - 1969

Ủy-Ban Quốc-Gia Soạn-Thảo Danh-Từ Chuyên-Môn đã họp tại Bộ Giáo-Dục, dưới sự Chủ-tọa của Bác-sĩ Phó Thủ-Tướng lúc 10 giờ ngày 13.12.1969 với thành phần sau :

Chủ-Tịch Ủy-Ban : Giáo-sư Lê-Văn-Thới

Hội-viên : GS. Phạm-Hoàng-Hộ, GS. Nguyễn-Chung - Tú, GS. Bùi - Xuân - Bào, GS. Nguyễn-Độ, GS. Đặng-Vũ-Biền, BS. Nguyễn-Đình-Cát, Ô. Bùi-Văn-Kính, GS. Lê-Ngọc-Trụ, GS. Nguyễn-Văn - Dương, GS. Nghiêm - Toàn, GS. Nguyễn - Quang - Nhạc, GS. Nguyễn-Duy-Cần, GS. Ngô-Văn-Phát, KS. Trịnh-Ngọc-Răng.

Thư-ký phiên họp : Ô. Phạm-Hữu-Thông

Quý-vị hội-viên vắng mặt :

GS. Trần-Văn-Tấn, GS. Lâm-Văn-Mạnh, BS. Trần-Ngọc-Ninh, KS. Bùi-Như-Hùng, KS. Ngô-Đình-Long.

Trong phần khai mạc, Bí-sĩ Phó Thủ-Tướng đã ngỏ lời chào mừng quý-vị hội-viên Ủy-Ban Quốc-Gia Soạn-Thảo Danh-Từ Chuyên-Môn và xác nhận nhu-cầu cần thiết và khẩn-cấp của việc soạn-thảo danh-từ, để cho danh - từ dùng trong việc giảng dạy ở bậc Đại-học được thống-nhất và chính-xác.

Sau khi cảm ơn Phó Thủ-Tướng đã dành thì giờ đến chủ-tọa buổi họp của Ủy-Ban, Giáo-sư Chủ-Tịch Ủy-Ban tường-trình kết-qua hoạt-động của Ủy-Ban từ khi thành-lập đến nay như sau :

I. HOẠT-ĐỘNG CỦA HỘI-ĐỒNG TRUNG-ƯƠNG

Từ tháng 10 năm 1967 đến nay, Hội-đồng đã họp tại Trung-Tâm Học-Liệu mỗi tuần ít nhất là một lần, mỗi lần ít nhất 2 giờ, đến nay Hội-đồng đã :

1) Hoàn-tất các « **Nguyên-Tắc Soạn-Thảo Danh-Từ Chuyên-Khoa** » thiết lập những nguyên-tắc phiên-dịch, phiên-âm, soạn-thảo danh-từ chuyên-khoa.

2) Duyệt xong chữ A và B của Danh-từ Vật-Lý, (1.038 Danh-từ) Nguyên-Tử-Năng (1345), Mỹ-Thuật (450), và Dược-học (1729), tổng cộng 4.520 danh-từ. Những danh-từ này được phổ-biến dưới hình thức 4000 tập ronéo đến các trường trên toàn-quốc, ngoại-trừ 2 tập Danh-từ Nguyên-Tử-Năng chữ B và Danh-từ Vật-Lý-Học chữ B chưa phổ biến kịp.

3) Ấn hành 2.000 quyển **Ngữ-Vựng Nguyên-Tử-Năng**

4) Ấn hành một nội-san lấy tên là **Danh-Từ Chuyên-Môn** nhằm mục-đích phổ biến các hoạt-động của Ủy-Ban và các danh-từ đã được Ủy-Ban duyệt-y. Hai ngàn tập **Danh-Từ Chuyên-Môn** số 1 đã được phổ biến đến các cơ-sở giáo-dục trên toàn-quốc.

Những danh-từ được duyệt y đều được lập phiếu lưu-trữ tại Văn-phòng của Ủy-Ban đặt tại Trung-Tâm Học-Liệu.

II. HOẠT-ĐỘNG CỦA CÁC BAN CHUYÊN-MÔN

Cho đến nay đã có 8 Tiểu-ban đệ-trình danh-từ lên Hội-Đồng Trung-Ương :

- 1) Tiểu-Ban Dược-Học đã hoàn-tất toàn-bộ Danh-Từ Dược-Học với khoảng 15.000 danh-từ.
- 2) Tiểu-Ban Vật-Lý đệ-trình Danh-từ Vật-Lý chữ A và B.
- 3) Tiểu-Ban Mỹ-Thuật đệ-trình Danh-từ Hội-Họa và Điều-Khắc chữ A và B.
- 4) Tiểu-Ban Nguyên-Tử-Năng đã hoàn-tất Danh-từ Nguyên-Tử.
- 5) Tiểu-Ban Thực-vật, Hóa-Học, Địa-Lý và Y-Khoa cũng đã đệ trình Danh-từ liên-hệ chữ A và B.

Các Tiểu-Ban còn lại chưa đệ-trình danh-từ.

III. QUYẾT-ĐỊNH CỦA ỦY-BAN

Nhận thấy công-việc duyệt Danh-từ tiến hành rất chậm-chạp và thủ-tục ấn-loát cũng đòi hỏi nhiều thời-giờ, Ủy-Ban đã quyết-định sẽ cho xuất-bản ngay sau khi sơ duyệt tổng-quát các tập Danh-từ do các Tiểu-Ban soạn-thảo theo các nguyên-tắc ấn-định (phiên họp ngày 16.3.68).

Ngoài ra nhận thấy việc xuất-bản nguyên tập danh-từ đòi-hỏi một thời gian rất lâu vì phải gửi qua Cơ-quan Tiếp-Vận Trung-Ương, khi chi-phí lên hơn 200.000 đồng, nên Ủy - Ban quyết - định cho in thành từng tập nhỏ để Trung-Tâm Học-Liệu có thể đảm-trách công-việc ấn-hành.

Sau đó GS. Chủ-Tịch đã nêu ra một vài trở-ngại mà Ủy-Ban gặp phải như :

1) Ủy-Ban thiếu thư-ký đánh máy, nhất là những người có khả năng đánh được ngoại-ngữ như Anh, Pháp.

2) Ủy-Ban không có trụ-sở, không có phòng họp và nơi trữ tài liệu. Văn-phòng chỉ là một phần của Thư-Viện Trung-Tâm Học-Liệu được ngăn ra bởi một hàng tủ đựng phiếu danh-từ vì vậy rất bất tiện cho việc hoạt-động của quý-vị hội-viên.

3) Sách in chậm trễ vì khi chi-phí lên hơn 200.000 đồng, phải gửi qua Cơ-Quan Tiếp-Vận Trung-Uơng và do đó phải mất một thời gian rất lâu mới có thể in được. Thí-dụ, Danh-Từ Dược đã đưa khảo giá hơn một năm nay mà chưa có kết quả.

Ngoài ra, trong các năm trước ngân-khoản dành riêng cho Ủy Ban là 5 triệu đồng, thuộc Chương - Trình Ngoại - Viện. Năm 1970 ngân-khoản dành cho Ủy-Ban không còn do Chương-Trình Ngoại-Viện dài-thọ; ngân - khoản này được nhập chung với ngân-khoản dành cho việc ấn-loát và thù - lao tác-quyền sách giáo - khoa Trung-Tâm Học-Liệu, cả hai được dự trù là 7 triệu đồng.

Bác-sĩ Phó Thủ-Tướng đã cho mời Ô. Giám-Đốc Nha Tài-Chánh đến đề giải-quyết các khó khăn nêu trên :

1. Về phương-diện cơ-sở, Bác-sĩ Phó Thủ-Tướng chỉ-thị Ông Giám-Đốc Nha Tài-Chánh tìm cho Ủy-Ban một phòng có tiện-nghi, tối-thiểu để Ủy-Ban có chỗ hoạt-động và quý-vị hội-viên có thể đến tham-khảo tài-liệu.

Ông Giám-Đốc Nha Tài-Chánh cho biết hiện nay Bộ đang thiếu phòng ốc trầm-trọng và đề-nghị Ủy-Ban tạm thời ở tại Trung-Tâm Học-Liệu. Khi Bộ xây xong cơ-sở tại số 35 Lê-Thánh-Tôn, hoặc khi Thư-Viện Quốc-Gia được hoàn-thành, Bộ sẽ dành cho Ủy-Ban một chỗ.

2. Về nhân-viên, Bác-sĩ Phó Thủ-Tướng chỉ-thị Ông Giám-Đốc tìm cách cung-cấp cho Ủy-Ban thư-ký đánh máy có khả-năng đánh được các danh-từ Anh, Pháp không lầm lẫn.

GS. Chủ-Tịch cũng xin cung-cấp thư-ký hành-chánh vì hiện nay Ủy-Ban chưa có thư-ký hành-chánh.

3. Về việc in sách, Bác-sĩ Phó Thủ-Tướng chỉ thị Ông Giám-Đốc Nha Tài-Chánh xin Phủ Thủ-Tướng cho phép Bộ tự đảm-trách mọi thủ-tục hành-chánh để in nhanh chóng :

a) Sách giáo-khoa bậc Đại-học

b) Tất cả sách danh - từ của Ủy-ban Quốc-gia Soạn-thảo Danh-từ Chuyên-môn.

4) Về ngân-khoản dành cho Ủy-Ban, Bác-sĩ Phó Thủ-Tướng đã yêu cầu Ô. Giám-Đốc Nha Tài-Chánh cho biết sự nhập chung ngân-khoản của Ủy-Ban với ngân - khoản dành cho việc ấn-loát và thù-lao tác-quyền sách giáo-khoa của Trung-Tâm Học-Liệu có gây trở ngại cho hoạt-động của Ủy-Ban hay không. Ông Giám-Đốc Nha Tài-Chánh đề-nghị đề xét lại và sẽ trình lên sau.

5) Về việc chính-thức-hóa danh-từ do Ủy-Ban Soạn-Thảo, Bác-sĩ Phó Thủ-Tướng nhận thấy việc đăng tải toàn tập Danh-Từ của Ủy-Ban vào Công-báo sẽ gặp những sự bất tiện, những sơ-xuất trong khi in có thể làm sai lạc ý nghĩa danh-từ... Tuy nhiên, Bác-sĩ Phó Thủ-Tướng sẽ chính-thức-hóa các danh-từ của Ủy-Ban bằng một Nghị-định đăng tải trên Công-báo.

Phiên họp chấm dứt lúc 12 giờ 30.

Thư-ký phiên họp
PHẠM-HỮU-THÔNG

KHÁN
Chủ-Tịch
U.B.Q.G.S.T.D.T.C.M
G.S. LÊ-VĂN-THỚI

DUYỆT-Y
Phó Thủ-Tướng kiêm Tổng-Trưởng Giáo-Dục
BS. NGUYỄN-LUU-VIÊN